

Ermənistanın cinayətlərinə beynəlxalq hüquqi qiymət verilməlidir

Azərbaycan 30 illik işğal, eləcə də Vətən müharibəsi zamanı və ondan sonrakı dövrdə Ermənistan tərəfindən törədilmiş cinayətlərə beynəlxalq hüquqi qiymətin verilməsi üçün vacib işlər həyata keçirir.

Bu baxımdan ölkəmizin Ermənistanın soydaşlarımızın insan hüquqlarını məqsədyönlü şəkildə pozmasına cavab olaraq, "İrqi ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında" Beynəlxalq Konvensiya (CERD) çərçivəsində təcili tədbirlər görülməsi məqsədilə Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə (BƏM) müraciət etməsi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ermənistanın cinayətlərinə beynəlxalq hüquqi qiymət verilməlidir

Azərbaycan Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsindən
obyektiv qərar gözləyir

Əvvəli 1-ci səh.

Cari il yanvarın 31-də BƏM-də "İrqi ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın tətbiqi ilə bağlı məhkəmə işi üzrə (Azərbaycan Ermənistan qarşı) əlavə müvəqqəti tədbirlərin müəyyən edilməsi məqsədilə Azərbaycanın sorğusu üzrə açıq dinləmələr keçirilib.

Bildirək ki, Azərbaycanın müraciətində xüsusilə Ermənistan tərəfindən 2021-ci ilin oktyabrında Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə təqdim edilmiş məlumatlara zidd olaraq və hətta 2020-ci ilin noyabr ayında üçtərəfli Bəyanata əsasən bütün hərbi əməliyyatların dayandırılması ilə bağlı razılığa gəldikdən sonra belə, ölkəmizin ərazisində minalar yerləşdirməyə davam etdiyini göstərən yeni sübutlar əks olunub.

Sözgedən dinləmələr Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanın mülki ərazilərində minaların və partlayıcı tələlərin qəsdən yerləşdirilməsinin davam etməsi nəticəsində "artan itkilərin qarşısını almaq üçün təcili tədbirlər görmək" məqsədilə Azərbaycanın məhkəməyə 2023-cü il yanvarın 4-də ikinci müraciəti ilə əlaqədar təşkil olunub.

"Azərbaycan dünyada mina ilə ən çox çirkənlənmiş ölkələr sırasındadır"

Bu faktır ki, 30 illik işğal dövründə Ermənistan torpaqlarımızı mina tarlasına çevirib. Ötən il oktyabrın 13-də Astanada Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin (AQEM) 6-cı Zirvə Toplantısının plenar iclasında Prezident İlham Əliyev də bildirmişdi ki, Azərbaycan dünyada mina ilə ən çox çirkənlənmiş ölkələr sırasındadır. İlk hesablamalara görə, Ermənistan işğal zamanı bir milyondan çox mina basdırıb.

Bu isə hazırda Azərbaycan dövlətinin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda gerçəkləşdirdiyi işlərin daha sürətli gedişatına və Böyük qayıdışa başlıca əngəl olaraq qalır. Ermənistanın torpaqlarımıza basdırdığı minaların dəqiq xəritələrini verməkdən boyun qaçırması isə dövlət siyasəti terrora köklənən bu ölkənin cinayət əməllərini hələ də davam etdirmək niyyətlərini açıq ortaya qoyur.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın ardıcıl tələblərindən və beynəlxalq təzyiqlərdən sonra Ermənistan işğaldan azad edilmiş müəyyən ərazilərin minalanmış sahələrinin xəritəsini ölkəmizə təqdim etsə də, faktiki olaraq bu sənədlər işğaldan azad olunmuş əraziləri tam əhatə etmir və həmin xəritələrin dəqiqliyi cəmi 25 faizdir.

44 günlük müharibə başa çatdıqdan sonra da ermənilər hərbi cinayətlərini davam etdirərək ərazilərimizi minalamaqda davam ediblər.

Belə ki, Vətən müharibəsindən sonra xeyli mülki şəxs, o cümlədən 3 jurnalist ölmüş, 282 nəfər azərbaycanlı mina və ya digər partlayıcı qurğuların qurbanına çevrilmişdir.

Ölkəmizin sözügedən müraciətində Ermənistan tərəfindən 2021-ci ilin oktyabrında Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə təqdim edilmiş məlumatlarla ziddiyyət təşkil edən və hətta 2020-ci ilin noyabr ayında üçtərəfli Bəyanata əsasən bütün hərbi əməliyyatların dayandırılması ilə bağlı razılığa gəldikdən sonra belə, Azərbaycan ərazisində minalar yerləşdirməyə davam etdiyini göstərən yeni sübutlar əks olunub.

Azərbaycanda 2022-ci ilin avqustundan etibarən 2021-ci il Ermənistan istehsalı olan 2700-dən çox mina aşkar edilib. Ermənistanın davranışı İrqi ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın və

digər beynəlxalq qanunlar üzrə öhdəliklərinin kobud şəkildə pozulmasıdır.

Laçın yolundan Azərbaycana qarşı təxribatlar törətmək məqsədilə istifadə edilir

10 noyabr 2020-ci il üçtərəfli Bəyanatına zidd olaraq Ermənistan tərəfi Laçın yolundan həm hərbi təxribatlar, həm də qeyri-qanuni iqtisadi fəaliyyət üçün istifadə edib. Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində separatçı rejimin "Qızılbu-laq" qızıl və "Dəmirli" mis-molibden yataqlarının qanunsuz istismarını və Laçın yolu vasitəsilə sərvətlərimizin tala-nmasını həyata keçirməsi buna real nümunədir.

Eyni zamanda faktlarla təsdiqlənib ki, Ermənistan Laçın yolundan öz ölkəsində istehsal olunan minaları Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi Qarabağ iqtisadi rayonuna daşımaq və Azərbaycana qarşı təxribatlar törətmək məqsədilə istifadə edib. Bunu 44 günlük müharibədən sonra Azərbaycanın suveren ərazilərində 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal olunmuş üç minə yaxın piyada əleyhinə minaların aşkarlanması da bir daha təsdiq edir.

BƏM-ə müraciətində Azərbaycan, həmçinin azərbaycanlı mülki vətəndaşların qayıdacaqları bu ərazilərdə mina və mina tələləri basdırmaq və ya onlara sponsorluq etmək və ya onların yerləşdirilməsini dəstəkləmək üçün hər hansı növbəti səyləri dərhal dayandırması və bundan imtina etməsi ilə bağlı Ermənistanə göstərişin verilməsini məhkəmədən xahiş edib.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl, 2021-ci il dekabrın 7-də adıçəkilən məhkəmə Ermənistanın davam edən İrqi ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın pozuntularına qarşı qorunmaq üçün müvəqqəti tədbirlər haqqında Azərbaycanın ilk sorğusunu təmin edərək azərbaycanlılara qarşı yönəlmiş irqi nifrətin qızışdırılmasının və təşviqinin qarşısını almaq üçün bütün lazımı tədbirləri görməyi Ermənistanə tapşırırmışdı.

Xocalıya ədalət

Ermənistanın Azərbaycana qarşı illərlə törətdiyi cinayətlər yuxarıda sadalanan faktlarla da məhdudlaşmır. Erməni silahlı qüvvələri tərəfindən hələ Birinci Qarabağ müharibəsindən etibarən azərbaycanlı hərbcilərə, eləcə də mülki şəxslərə qarşı dünyada misli görünməmiş qırğınlar törədilib. Bu günədək Ermənistan Birinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində itkin düşmüş 4000-ə yaxın azərbaycanlının taleyi barədə heç bir məlumat verməyib.

Ermənistan tərəfindən 1992-ci il fevralın 26-da Xocalı soyqırımını törədilib, demək olar ki, bütöv ailələr yer üzündən silinib. Amma hələ də Ermənistan Azərbaycana qarşı törətdiyi bu hərbi cinayətlərə görə beynəlxalq səviyyədə hüquqi məsuliyyətə cəlb olunmayıb, ona heç bir təzyiq göstərilməyib. İndiyədək dünyanın bəzi qərəzli ölkələri və təşkilatları Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən törədilmiş cinayətlərə ədalətli qiymət verməyib.

Lakin Azərbaycan Ermənistanın xalqımıza qarşı törətdiyi cinayət əməllərinə görə beynəlxalq hüquq müstəvisində cavab verməsini bütün mümkün platformalarda təmin edəcək. Ermənistan rəhbərliyinin beynəlxalq cəzasızlıq mühitindən iştahlanaraq xalqımıza, ölkəmizə qarşı təxribatlar törətməsinə heç zaman imkan verməyəcək.

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*